

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้อาชีพในท้องถิ่น		
ผู้วิจัย	สุขสันต์ ศรีเกิน	ปริญญา ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)	
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ จุ่มป่าแฝด	กรรมการ	

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้อาชีพในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้อาชีพในท้องถิ่นให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านโนนสำราญ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 รวม 13 คน เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 เรื่อง คือ การเลี้ยงจิ้งหรีด การเพาะเห็ดฟางจากเปลือกมันสำปะหลัง และการทำปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการความรู้โดยมีเครื่องมือประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ แบบสำรวจความต้องการ การสนทนากลุ่ม เรื่องเล่าเร้าพลัง การสกัดคุณความรู้ การสังเคราะห์แก่นความรู้ การทบทวนหลังการปฏิบัติ การถอดบทเรียน และเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้อาชีพในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความเห็นว่า การเรียนรู้อาชีพในชุมชน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.58 การเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.26 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.21 แสดงว่าการเรียนรู้อาชีพในชุมชนโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นกิจกรรมที่ควรนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ของนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนและสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความรักในท้องถิ่นได้ สำหรับเรื่องที่ต้องการที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนโดยใช้อาชีพในท้องถิ่น ได้แก่ เรื่องที่ 1 เรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 เรื่องที่ 2 การเพาะเห็ดฟาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.26 เรื่องที่ 3 การทำปุ๋ยชีวภาพ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนประกอบด้วย

2.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ นักเรียนได้ร่วมกันค้นหาภูมิปัญญาที่ประกอบอาชีพในชุมชนบ้านโนนสำราญและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีด จำนวน 2 คน นางจิตติกัณฑ์ ศรีสัตย์ และนายทองสาร สีชัย ผู้มีความรู้ในการเพาะเห็ดฟางจากเปลือกมันสำปะหลัง จำนวน 2 คน นางจันทร์ ปฎิโก และนายคำมูล สีชัย ผู้มีความรู้ในการทำปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ จำนวน 1 คน คือ นายชวน คำยา

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนโดยใช้อาชีพในท้องถิ่นมีดังนี้ 1) การถอดความรู้ฝังลึก โดยเรื่องเล่าเร้าพลัง ซึ่งเรื่องเล่าสามารถกระตุ้นความสนใจนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนจำได้ง่ายนักเรียนเปิดใจรับบทเรียนได้มากกว่าการเรียนจากตำรา เรื่องเล่านำไปสู่การปฏิบัติโดยตรง จึงเป็นการปิดช่องว่างระหว่างการเรียนตามตำรากับการได้นำไปปฏิบัติจริง 2) การสกัดขุมความรู้ นักเรียนเขียนความรู้ที่ได้จากเรื่องเล่าเร้าพลังโดยเขียน 1 แผ่น ต่อ 1 ความรู้ที่ได้ นักเรียนทุกคนกระตือรือร้นในการเขียนความรู้ที่ได้ลงในกระดาษด้วยความสนใจ เกิดการแข่งขันว่าใครจะเขียนได้มากที่สุด ทำให้ทุกคนมีความสุขในการเรียนรู้ 3) การสังเคราะห์แก่นความรู้ นักเรียนร่วมกันหลอมรวมความรู้ทำให้องค์ความรู้ใหม่ ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาความรู้ เกิดการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายในการจัดหมวดหมู่ความรู้ และยอมรับฟังเหตุผลของเพื่อน ท่ามกลางบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และมีการแสดงออกอย่างเต็มที่ 4) การทบทวนหลังการปฏิบัติงานเรียน การเรียนรู้ของนักเรียนมีชีวิตชีวาและสามารถนำบทเรียนไปประยุกต์ได้ทันที เห็นกิจกรรมและตัวบุคคลอย่างชัดเจนในส่วนของผู้นำทีมและกระบวนการ ปฏิบัติงานของนักเรียน โดยการให้และการรับข้อมูลย้อนกลับในบรรยากาศที่เป็นกันเองแบบกัลยาณมิตรและยังให้โอกาสเพื่อน ๆ รับฟังความคิดเห็นและแสดงความคิดเห็นของตนเองให้กับผู้อื่นได้รับฟัง นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข

Title : Self - Directed Learning Process Development in Career and Technology
Strand for Mathayom Suksa 4, Wapipatum School

Author : Suksant Srikern **Degree :** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

Advisors : Dr.Sakpong Homhuan Chairman
Asst. Prof. Dr.Wiran Jumpafad Committee

RAJABHAT MAHA SARAOKHAM UNIVERSITY, 2010

ABSTRACT

This research study aimed to study and develop a self-directed learning process of students using an appropriated local occupation for Pratom Suksa 4-6 students. The research target was Pratom Suksa 4-6 students in the second semester of 2009 academic year at Ban Nonsomran School, Burabue District, Maha Sarakham Province, under jurisdiction of Maha Sarakham Educational Service Area 1, totally 13 students. There were 3 topics in the research study; cricket culture, straw mushroom cultivation with cassava peel, and microbial fertilizer production. The research instruments of the study was a knowledge management which included instruments for data collection such as needs inventory, focus group discussion, story telling, knowledge assets extraction, core knowledge analysis, after action reviewing, lesson distilled, and stage for audition reliability of data.

The findings were;

1. The parents, local intellectuals, teachers, the school commission, and Pratom Suksa 4-6 students commented on the self-directed learning process of students using an appropriated local occupation for Pratom Suksa 4-6 that learning of local occupation with local intellectuals makes a good relationship between school and community with 4.58 mean score, learning of local occupation is a local cultural heritage and able to develop love in the local of the students with 4.26 mean score, and should provide learning activity to promote local occupation learning of the students with 4.21 mean score. These results reflected the

local occupation learning with the local intellectuals is should be used for self-directed learning process of the students and this activity will lead to a local cultural heritage and able to develop love in the local of the students. The topics that were selected for self-directed learning activity of students are the following. Topic 1, cricket culture was selected by 13 persons, 30.23 percent, topic 2, straw mushroom cultivation with cassava peel was selected by 10 persons, 23.26 percent, and topic 3, microbial fertilizer production was selected by 8 persons, 18.60 percent.

2. The development of self-directed learning process of the students involved;

2.1 Learning resources survey were conducted with the students together surveyed of the local intellectuals who are working at Ban Nonsomran and neighbor area for self-directed learning process development. They found 2 professional local intellectuals in cricket culture that were Ms. Thitikan Srisat and Mrs. Tongsarn Sichai, 2 professional local intellectuals in straw mushroom cultivation with cassava peel that were Ms. Jan Patigo and Mrs. Kammule Sichai, and 1 professional local intellectual in microbial fertilizer production that was Mrs. Chuan Kamyā.

2.2 The learning activity for self-directed learning process development of the students composed of 1) tacit knowledge removal through story telling: the story telling was found to properly encourage students' interest, students could easily remember, students more opened mind to the lesson than learning form textbook, and the story telling directly lead to action therefore closed the gap between textbooks and practice. 2) Knowledge assets extraction: students wrote down what they learned from the story telling in each page per a knowledge gained. The observation revealed that all students were enthusiastic in writing knowledge into paper with interest and did a competition to write the most. These made everyone happy in learning. 3) Core knowledge analysis: students together fused their knowledge to form new knowledge. Everyone were enthusiastic in learning, shared variety ideas for knowledge categorizing, and accepted in reasons of the others in a fun learning environment with fully expression. 4) The after learning reviewing initiated students' learning alive, the lesson can be applied immediately, the activities and people can be seen obviously in term of the team leader and students' working procedure by giving and receiving

feedback in a friendly atmosphere. Moreover, provided an opportunity for friends to hear comments and share their own ideas to the others. Students revealed charity, intention in working, and responsibility in their own assignment with full willing and competency, and cooperated in learning activities with happy

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
